No. 2968 / Woensdag 20 Juli 1938 51ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt elke Woensdag en Zaterdag
Abonnementsprijs voor het gebiedsdeel
fl. 2.— per kwartaal bij vooruitbetaling.

Redactie: St. Elisabeth's Gasthuis Tel. 292
Administratie: St. Thomas-college Tel. 550
Uitgever: W. J. A. Donders.
Drukkerij van het Vicariaat.

Voor het Buitenland fl. 10.— per jaar
Afzonderlijke nummers fl. 0,10

Ons lidmaatschap der Kerk.

We hebben vroeger al eens nader de [illegible] toegelicht, dat de Kerk volgens [illegible] en dus volgens katholieke opvatting niet een of andere organisatie buiten ons is, waarmede we bepaalde betrekkingen onderhouden, maar dat wij zelf mede de Kerk vormen en daarvan deel uitmaken.

We eindigden toen met de bemerking, dat deze gedachte heel wat meer is dan een vrome bespiegeling, maar van verstrekkende betekenis voor onze katholieke levenspraktijk.

Deze laatste gedachte willen we vandaag eens wat verder uitwerken.

Er wordt door de katholieken voor allerlei goede doeleinden zeer veel gegeven. In tijden van nood, wordt herhaaldelijk een beroep gedaan op de milddadigheid der gelovigen. Meestal is dat beroep niet vruchteloos. De motieven van [illegible]goedgeefsheid kunnen verschillend zijn, maar zeker is, dat een van de krachtigste beweegredenen tot het brengen van [illegible]lijke offers gelegen is in het besef van onze saamhorigheid. „Wanneer één lid lijdt, schrijft Paulus, dan lijden alle leden mee; komt één lid in aanzien, alle leden delen in zijn vreugde" (I Cor. 12, 26).

Als iemand zich deze gedachte eigen heeft gemaakt, en dus het lijden van anderen werkelijk mede-lijdt en de vreugde van zijn naaste zijn eigen vreugde is, dan kan het niet anders of hij zal zich door een inwendige drang voelen aangespoord om het lijden van anderen te helpen verzachten en vreugde te scheppen waar droefheid is.

[illegible] geest beoefend, is de weldadigheid [illegible] vrij van iedere hooghartigheid [illegible] deze geest ontvangen, zal ook [illegible] een aalmoes als een vernedering aanvoelen.

Iemand [illegible] heeft uit de gedachte van zijn lidmaatschap van Christus' mystiek Lichaam, zal zijn lidmaatschap van een of ander genootschap van liefdadigheid nooit als een amusement of een nuttige tijdpassering alleen opvatten, maar als een heilige plicht, welke noodzakelijk uit zijn Christen-zijn voortvloeit, als een dienst, aan Christus Zelf bewezen.

Onze steun aan de missies is dan niet een helpen van anderen, die eigenlijk buiten [illegible] het is een mede-arbeiden [illegible] Lichaam [illegible] waarvan ook wij zelf ledematen zijn.

Wanneer we lezen, dat in andere landen onze geloofsbroeders om Christus Naam vervolging lijden, zullen we dat medevoelen, als werd het ons aangedaan. Door een inwendige drang zullen we ons dan ook vanzelf voelen aangespoord om naar vermogen mee te werken [illegible] geloofsbroeders in hun moeilijkheden bij te staan. En we zullen die [illegible] beperken tot het bijwonen van een eventuele protest-vergadering, maar ons, wanneer het nodig mocht zijn, offers getroosten voor de zaak van Christus, die ook onze zaak is.

Als overtuigde katholieken zullen we met blijdschap gehoor geven aan de [illegible] herhaalde oproep van de Nieuwe Windstichting om steun voor arme of nieuw te stichten parochies, niet zozeer uit medelijden met arme bouw-pastoors of bouw-bisschop, maar omdat het gaat om de belangen van Christus, die ook onze belangen zijn.

We zullen onze katholieke pers steunen door ons abonnement en op andere wijze, niet omdat de katholieke kranten goedkoper zijn dan andere, maar omdat we daardoor meewerken aan een waarachtig apostolaat van onberekenbare waarde.

Het zal ons een erezaak zijn, te mogen medewerken aan het onderhoud en de uitbreiding van onze katholieke acties, omdat we overtuigd zijn, hierdoor de belangen van het Godsrijk op aarde te bevorderen.

De voorschriften en wensen van de Kerkelijke Overheid — of we de betekenis daarvan inzien of niet — zullen we met nauwgezetheid nakomen. We zullen die voorschriften niet beschouwen als komende van buitenaf, maar als afkomstig van hen, die door den H. Geest zelf zijn aangesteld om de Kerk — onze Kerk — te besturen. We zullen daarom geen onderscheid maken tussen strikte bevelen en uitgesproken wensen, alle leiding, die uitgaat van de voor God verantwoordelijke personen, zullen we met dankbaarheid aanvaarden en om Gods wil onze persoonlijke zienswijze achterstellen bij de richtlijnen, die worden gegeven ten nutte van de algemene belangen der Kerk.

Wanneer een beroep wordt gedaan op onze persoon, onze medewerking gevraagd wordt voor propaganda-werk of verenigingsleven, dan spreekt het vanzelf, dat we dit — wanneer de omstandigheden zulks toelaten — gaarne aanvaarden. Zelfs zullen we niet op een uitnodiging of aansporing wachten, maar uit eigen beweging onze krachten beschikbaar stellen voor elke vorm van lekenapostolaat. Het gaat er niet om een genoegen te doen aan den pastoor of den kapelaan, het is ook niet op de eerste plaats een kwestie van het nuttig besteden van zijn vrije tijd, het gaat om de uitbreiding van het godsrijk op aarde, voor welks bloei we tot op zekere hoogte allen aansprakelijk zijn.

Als we onze persoon in dienst stellen van de katholieke actie of stoffelijke hulp bieden waar die nodig is, dan moeten we dat niet zozeer beschouwen als een hulp [illegible] die eigenlijk buiten [illegible] ten daarin veeleer [illegible]schappelijke arbeid aan een gemeenschappelijk belang het belang n.l. van het geestelijk Lichaam, waarvan Christus het Hoofd is en wij allen de ledematen zijn.

De bloei van de Kerk is niet een zaak die alleen den Paus aangaat, de bloei van de parochie is niet een aangelegenheid, die enkel den pastoor betreft, en de bloei van een organisatie behoort niet uitsluitend tot het terrein van het bestuur of den geestelijken adviseur. Wanneer we Gods heilplan goed begrijpen, zullen we moeten erkennen, dat dit alles ons allen gemeenschappelijk aangaat, omdat bij wijze van spreken Gods belangen ook onze belangen zijn.

Het is duidelijk, dat een juist inzicht van Christus' Kerk een zekere mate van godsdienst-kennis veronderstelt. Om steeds overeenkomstig dat inzicht te handelen, wordt tevens een bepaalde graad van edelmoedigheid vereist, een onthechting, welke de bereidvaardigheid in zich besluit om zijn eigen persoon achter te stellen voor de belangen van den Meester, die verklaarde: „Zo iemand Mijn volgeling wil zijn, dan moet hij zichzelf verloochenen, zijn kruis opnemen en Mij volgen" (Mt. 16. 24).

Aruba krijgt zijn Haven

„Waar een wil is, is een weg", zegt het spreekwoord en we ondervonden de waarheid weer van dit spreekwoord, toen we deze week hoorden van de nieuwe plannen, welke ons Bestuur heeft om aan de wensen van de Arubanen tegemoet te komen.

De Gezaghebber van Aruba, de Heer Bartels Daal, had in overeenstemming met Z. Excell. Gouverneur Wouters de havencommissie van Aruba uitgenodigd tot een bespreking, de vorige week Maandag, om hen mede te delen dat het Bestuur plannen had om het werk aan de haven bij gedeeltes te doen plaats vinden, n.l. eerst beginnen met uitbaggeren en later de andere bijbehorende werken voltooien en wat verder nodig was voor het verkeer.

Deze besprekingen zijn vruchtbaar geweest en de commissie vroeg ten slotte aan het Bestuur te verzoeken om eerst te beginnen met het uitbaggeren van de Oostelijke ingang, tot een diepte van 30 voet tot aan het Westen van de Nieuwe werf, om zo aan de schepen voldoende gelegenheid te geven in de haven te draaien.

Verder zou de Commissie wensen, dat het plan voor de haven zou gemaakt worden naar de wensen van het volk van Aruba, om n.l. niet de nieuwe werf naar het Oosten te verbreden, daar dit de vernietiging van de Paardenbaai zou zijn: maar wanneer verbreding nodig was, dit naar het Noord-Westen zou geschieden.

Met deze plannen is de Heer Bartels Daal de vorige week op Curaçao ter bespreking gekomen.

En laten we er aanstonds aan toevoegen met succes.

Ons Bestuur zal nu aan de Staten de volgende plannen voorleggen.

Er staat op de begroting 1939 een post van 150 duizend gulden voor de verlenging van de Gouvernementssteiger op Aruba, met een gedeelte lang 50 M. en breed 30 M.

Deze verlenging zal niet doorgaan. Doch aan deze post van 150 duizend zal nog 100 duizend aan toegevoegd worden en met deze twee en halve ton zal dan begonnen worden met de uitbaggering van de ingang van de Paardenbaai, en zo dat volgens de wens van het volk van Aruba o.a. de boten van de Grace Line daarin gemakkelijk kunnen draaien. Voorlopig zullen zij nog wel niet kunnen aanleggen; maar met lichters zal in de haven gemakkelijk kunnen gelost worden.

Het komende jaar zal dus een begin kunnen gemaakt worden met het door Aruba gewenste havenplan: en de Arubanen kunnen daarbij het vaste vertrouwen hebben, dat zo nodig ons Bestuur tot verdere uitbreiding zal overgaan.

Een mooi succes voor de havencommissie van Aruba, de Heren Henriquez, Ecury en Kwartz: maar niet minder voor de waarnemende gezaghebber, de Heer Bartels Daal. En last not least voor Z. Exc. den Gouverneur zelf.

De Staten, we twijfelen er niet aan, zullen zeker deze plannen goedkeuren en wanneer nog de Grace Line in de toekomst toont dat ook door haar deze verbetering wordt op prijs gesteld, door haar schepen te sturen, dan geloven we zeker, dat deze nieuwe plannen een zegen zijn voor ons Zustereiland, maar niet minder voor het Bestuur op Curaçao, dat door deze maatregel het volk van Aruba weer nauwer verbonden heeft aan het moederland.

Dit laatste blijkt wel uit wat La Verdad schreef in het blad van Zaterdag l.l.

Er bestaat een plan, aldus het blad, om den dag, dat de baggermachine het werk aan onze haven begint, tot een nationale feestdag te maken, waarop alle winkels zullen gesloten zijn en de driekleur van alle huizen wapperen zal.

We zijn blij, thans aan het volk van Aruba te kunnen mededelen, dat ze de plannen voor deze feestdag verder kunnen gaan uitwerken, nu ons Bestuur besloten is tot de boven uiteengezette plannen.

We zijn er van overtuigd dat met de uitvoering van deze plannen de tevredenheid is teruggekeerd en Aruba zelfs tot volle tevredenheid gekomen is. Want de andere grieven, als vuile straten, een muziektent enz enz. zijn of van minder waarde of zo gemakkelijk door ons Bestuur weg te nemen, dat men er zich niet erg druk over zal behoeven te maken.

Bovendien lezen we dat de Hr. Beijderwellen, die thans op Aruba Openbare Werken waarneemt, met een degelijke reinigingsdienst reeds is begonnen. De Arubianen kunnen hierin met hem gerust zijn. Hij heeft op Curaçao daarmee zijn sporen verdiend en zal het op Aruba niet minder doen.

Waar een wil is, is een weg.

We hopen dat ook in de toekomst voor Aruba dit moge bewaarheid worden en men er van overtuigd blijve, dat de goede wil ook voor Aruba, op Curaçao aanwezig is.

Onze gelukwensen nogmaals met dit behaalde succes.

ALGEMEEN POLITIEK OVERZICHT

In Roemenië is dezer dagen overleden de Koningin Moeder Maria, een Engelse van origine en die gehuwd geweest is met de tweede Koning van Roemenië Ferdinand, de vader van de huidige vorst Carol II. Haar schoonmoeder, de bekende Carmen Sylva was misschien meer beroemd; maar toch heeft de thans overleden Maria 'n grotere invloed gehad op de Roemeense politiek. Dit land heeft n.l. in de laatste jaren nog al wat met zijn vorsten te stellen gehad. De huidige koning die gehuwd was met Prinses Helena van Griekenland, maakte het door zijn verhouding met Madame Lupescu zo bont, dat hij gedwongen werd in 1926 afstand te doen van de regering.

In 1928 ging hij van zijn wettige vrouw scheiden en leefde in Parijs. Toen Koning Ferdinand stierf, werd zijn kleinzoon, de zoon van Carol, koning onder regentschap van Koningin Maria.

Maar in 1930 keerde Carol II in Roemenië terug en werd daar tot koning uitgeroepen.

In heel deze politieke geschiedenis voerde Koningin Maria een leidende functie. De laatste jaren echter, sinds de terugkeer van Carol, was ze feitelijk van het politieke toneel verdwenen.

Spanje heeft de tweejarige burgeroorlog gevierd met redevoeringen van de hoofden der beide strijdende partijen. Franco heeft gezegd dat in de loop van het volgend jaar de eindoverwinning door hem bereikt zal worden; en van de andere zijde is gezegd, dat men daar zal strijden tot de laatste man.

In het Oosten blijft de oorlog niet minder fel. De Chinezen schijnen 4 Japanse oorlogschepen op de Gele rivier tot zinken te hebben gebracht; maar daartegenover staat weer een geweldig bombardement van Kanton. Met Rusland heeft Japan ook moeilijkheden gekregen over een grenskwestie in Mansjukwo, doch deze schijnt niet zo'n vaart te zullen lopen. Ook de ontevredenheid over een Japans antwoord aan Amerika over de rechten der Amerikaanse burgers in China zal wel vreedzaam worden opgelost.

Parijs is thans in volle feestvreugde bij het officiele bezoek der Engelse vorsten, die gisteren daar zijn aangekomen. Morgen zal er een geweldige militaire parade plaats hebben van 50.000 man en Vrijdag zullen na de onthulling van het oorlogsmonument voor de Australiers de vorsten weer via Calais naar Engeland terugkeren.

In Palestina blijft de terreur die de vorige week weer begonnen is, met onverminderde hevigheid voortduren. De Emir van Transjordanië heeft zich ook er mee bemoeid en aan de Arabieren gevraagd zich te onthouden van het vergieten van onschuldig bloed; maar tevens aan Engeland gevraagd de minimum eisen van de Arabieren, welke steunen op tijdens de oorlog gegeven beloften in te willigen.

In aansluiting bij een vorig overzicht, willen we hier nog iets dieper op de Palestijnse kwestie ingaan.

Het was te voorzien, dat het Britse plan tot verdeling van Palestina noch bij de Arabieren, noch bij de Joden, instemming zou vinden. De Arabische Hoge Raad van Jeruzalem met den jegens Engeland bijzonder vijandig gezinden Grootmufti aan het hoofd heeft het vorig jaar de Volkenbond een bezwaarschrift tegen de voorgenomen verdeling voorgelegd. Koning Ibn Saoed van Nedsjd-Hedsjaz, de Imams van Yemen, Egypte, Syrië en Iraq, derhalve de grote Arabische Staten, hebben zich tegen de verdeling uitgesproken en alleen de Emir Abdullah van Transjordanië, wien Engeland als heerser over de voorgenomen Arabische Staat in Palestina heeft bestemd, heeft zijn instemming er mede betuigd. Waarom hij zulks deed, laat zich al zeer gemakkelijk raden.

Het Joodse standpunt heeft men uit de verhandelingen, tijdens het 20ste Zionistische Wereldcongres in Zürich, dat zich uitsluitend met het verdelingsvraagstuk bezig hield, leren kennen. De daar bijeengekomen vertegenwoordigers van het Zionistische Jodendom — enkele uitzonderingen daargelaten — waren eenstemmig in hun afwijzing van het bericht der Koninklijke Palestina-commissie; terwijl echter de meerderheid met den president der Zionistische Wereldorganisatie Professor dr. Weizmann aan 't hoofd de spits-verdeling van 't land, en stichting van een zelfstandige Joodse Staat niet onvoorwaardelijk afwees en slechts de concrete vorm van het Engelse verdelingsplan verwierp, sprak zich de minderheid scherp tegen elke, ook slechts voorlopige verdeling uit en verlangde een onverkort vasthouden aan het huidige mandaatsysteem.

Natuurlijk zijn dat slechts tactische tegenstellingen. Alle Zionisten geloven aan het recht der Joden op geheel Palestina, alleen over de weg naar dit doel is men het niet geheel eens. De meerderheid meent, onder de bescherming van een zelfstandige Joodse Staat de massa-immigratie te kunnen voortzetten en zodoende de mogelijkheid te verkrijgen, de aangrenzende delen van Palestina van het souvereine Joodse gemeenschapswezen „vreedzaam te kunnen doordringen". Een overbevolkte Joodse Staat zou later met succes nieuwe oplossing van het Palestina-vraagstuk eisen en kunnen afdwingen — terwijl het voortduren van het mandaatsysteem, gelijk de Engelsen te verstaan hebben gegeven, een sterke steun der Joodse immigratie zou betekenen. De minderheid daarentegen is de mening toegedaan, dat Engeland onder de druk van het Jodendom der wereld tot een uitbreiding der Joodse immigratie ook bij voortduren van het mandaatsysteem zal kunnen worden gebracht en is overtuigd, dat dit systeem is overeenstemming met de aanwas der Joodse bevolking, vroeg of laat de Joodse heerschappij over geheel Palestina met zich zal brengen.

De tactisch gematigde en reaal-politiek denkende meerderheid heeft op het Congres te Zürich besluiten aangenomen, welke Weizmann resp. de „Zionistische Executive" tot het voeren van verdere onderhandelingen met Engeland machtigen; de uiteindelijke beslissing zal dan op een volgend Zionistisch Congres worden genomen. De Joodse onderhandelingsdoeleinden zijn daarbij o.a.: „Joodse cultuur" in de Joodse Staat en de immigratie van nog minstens twee millioen Joden in de nieuwe Staat; verder, uitbreiding van het gebied van die Joodse Staat met inbegrip der nieuwe voorsteden van Jeruzalem en de havenstad Haifa, welke volgens het Engelse plan onder Engels mandaat zouden blijven; benoeming ener nieuwe internationale commissie ter definitieve vaststelling der grenzen en voor de uitwisseling der Arabische bevolking. Er zijn tekenen, welke er op wijzen, dat Engeland bereid is voor een groot deel aan deze Joodse verlangens tegemoet te komen, zoals o.a. blijkt uit een door de „Jewish Chronicle" als gevolg ener indiscretie gepubliceerde weergave ener onderhandeling tussen Weizmann en den Engelsen Minister van Koloniën Ormsby Gore.

Sedert det terugroeping uit Palestina van Sir Arthur Wauchope en diens vervanging als Hoge Commissaris door Sir Harold MacMichael schijnt echter ene zekere wijziging in Engelands politiek inzake Palestina niet onmogelijk. En wel ene wijziging ten voordele der Arabieren, hetgeen de haat der Joden reeds heeft doen toenemen, wat ook blijkt uit uitlatingen der Joodse pers in Palestina, welke een bepaalde antipathie tegen genoemden Hogen Commissaris niet ver-

NIAGARAWATERVAL. De Niagarawaterval is altijd een grote attraction voor touristen.

bergt. Weizmann heeft zelfs niet geaarzeld kort geleden openlijk de Amerikaanse Joden tegen de Engelse Joden op te zetten, althans hen tegen elkaar uit te spelen. Met dat al is het Palestina-vraagstuk nog ingewikkelder en de taak van den Engelsen Hogen Commissaris nog moeilijker geworden. Hoe de gebeurtenissen zich in de naaste toekomst verder zullen ontwikkelen, daarvan is thans nog niets met zekerheid te zeggen, het enige wat wij kunnen doen, is afwachten en toezien.

UIT DE INTERNATIONALE PERS.

DE GODSDIENSTVERVOLGING IN DUITSLAND.

Hoedanig de Godsdienstvervolging woedt in het Duitse Rijk, kunnen we concluderen uit een correspondentie van het niet-Katholieke Handelsblad.

De Corpus Christi-processie van Donderdag, heeft een demonstratie gegeven van de kracht van het katholicisme in München, aldus het Hbld.

Ondanks het feit, dat aan ambtenaren te verstaan was gegeven, dat deelneming aan de processie niet gunstig zou worden opgenomen, namen 12.000 mensen er aan deel. In sommige gevallen zijn ambtenaren naar lagere posities in de provincie overgeplaatst, toen zij aankondigden deel te willen nemen aan een ceremonie, welke wordt beschermd door het concordaat tussen het Derde Rijk en het Vaticaan. Deze pressie, geoefend op kostwinners, verklaart waarom er zoveel vrouwen waren onder de duizenden, die kardinaal Faulhaber door de straten volgden onder het oog van de camera's van de politie.

Het leger, dat vroeger de erewacht vormde en met een gehele compagnie aan de processie deelnam, was niet in formatie vertegenwoordigd. Soldaten in groepen van meer dan vijf konden echter individueel verlof krijgen. Voor het eerst mochten de katholieken ook niet de kleuren van de kerk vertonen, maar hier en daar zag men toch grote roodgouden banieren van huizen en kantoren hangen.

De processie, welke twee uur duurde, verliep zonder enig incident en was uitermate plechtig. Een menigte van enige duizenden stond op het plein voor de kathedraal om kardinaal Faulhaber weg te zien rijden. Op zijn speciaal verzoek werd er niet gejuicht.

Deze dag wordt nog altijd als openbare feestdag beschouwd en het enige werk, dat voortgang vond, was de afbraak aan de protestantse Sint Mattheus-Kerk en aan de synagoge.

Behalve uit bovenstaande blijkt ook uit de statistiek over Beieren, dat de weerstand van de katholieken in de godsdienststrijd in het Derde Rijk opvallend is.

Het zielenaantal van het aartsbisdom München-Freysing bedraagt 1.434.091; sinds 1936 is dit aantal met ongeveer 33.000 gestegen. Het totaal aantal priesters bedroeg op 1 Februari 1938 1995, dat is 38 meer dan op 1 Februari van het vorige jaar.

Het aantal dopen van uit wettige huwelijken geboren kinderen steeg van 17.000 tot 17.842, het aantal kerkelijk ingezegende huwelijken steeg van 11.325 op 12.225. Het aantal kerkelijke begrafenissen (in totaal 15.854) is in vergelijking met 1936 met ongeveer 1100 gestegen.

In het bisdom Spiers steeg het aantal gelovigen van 1932 tot 1937 van 469.500 tot 512.7000; het aantal kinderdoopsels nam van 10.380 tot 12.065 toe. De uit katholieke huwelijken ontsproten kinderen werden allen katholiek gedoopt; van de 2866 geboren uit gemengde huwelijken 1465. Het aantal doopsels is in verhouding tot het aantal levendgeborenen gaandeweg verbeterd. Het aantal Paascommunies is aanmerkelijk toegenomen: van 265.626 in het jaar 1932 tot 303.042 in het jaar 1936.

Het aantal communies is in die jaren gestegen van 6.147.000 op 9.637.000. Het aantal dergenen, die uit de Kerk zijn getreden, is ver beneden het aantal uitgetredenen van de jaren 1920-1930.

MOSKOU BEREIDT ZICH VOOR OP HET WERELDCONGRES DER GODLOZEN.

Volgens een bericht in de „Kirchendienst" zijn de voorbereidingen voor het Wereld-Congres der Godlozen, dat in September van dit jaar te Londen zal worden gehouden reeds in volle gang. Door de Bond der Strijdende Godlozen wordt een geweldige activiteit aan de dag gelegd om een zo groot mogelijk aantal deelnemers bijeen te krijgen die naar het Vrijdenkerscongres zullen vertrekken.

Naar in kringen der vooraanstaande Godlozen verluidt zal de Engelse legatie aan alle deelnemers een visum verstrekken voor de reis naar Engeland. Wanneer onverhoopt aan de Russische delegatie een visum zou worden geweigerd, dan zal een vooraanstaand bestuurslid van de Bond der Godlozen, die op een diplomatieke pas reist, de Russische Godlozen vertegenwoordigen. Wanneer ook dit onmogelijk zou worden gemaakt, dan zal aan een bestuurslid der Engelse Communistische Partij worden verzocht, om de boodschap der Russische Godlozen aan het congres te vergadering voor te lezen. Gedurende de Congresdagen zullen de Russische radiozenders speciale uitzendingen in verschillende talen verzorgen als propaganda voor het atheisme. De voorzitter van de Bond der Godlozen Jarolawski zal een belangrijke boodschap aan het Wereldcongres der Vrijdenkers richten.

IS FRANKRIJK EEN KATHOLIEK LAND?

In het Franse Jezuitentijdschrift „Etudes" verscheen onlangs een interessant artikel over het godsdienstig leven van de Franse boeren, waarbij hoofdzakelijk statistische gegevens werden gebruikt over de Paascommunie.

In het Noordwesten van Bretagne, een nagenoeg geheel katholieke streek van Frankrijk, practiseren ongeveer 100 procent der bevolking. Uit het diocees Rijsel wordt gemeld dat in 8 rectoraten de overwegende meerderheid, in 7 anderen 50 procent en in de grotere steden van het industrie gebied 20—35 procent van de katholieken practiseren. In de bisdommen Nancy en St. Die gaan van de vrouwen 100 procent en van de mannen 50 procent naar de kerk.

Uit verschillende streken wordt gemeld, dat de bevolking bijna voltallig haar Pasen houdt, maar door het jaar maar voor een klein gedeelte naar de Zondagsmis gaat. In het departement Lot vervullen 50.000 van de 80.000 volwassen katholieken hun Paasplicht. In het bisdom Nevers zijn parochies met 20—35 procent practiserende katholieken. In de streek van Mortagne houden 5 tot 10 procent van de mannen hun Pasen, bij Châtellerault en Poitiers 8 procent, maar wat de vrouwen betreft 30 procent. In het bisdom Angoulême 5 procent van de mannen en 15 procent van de vrouwen. In de Aude gaan van de 13.000 katholieken 230 mannen en 1800 vrouwen naar de Kerk. In het canton Mayet (le Mans) telde men het laatste jaar op de 946 geboorten 202 ongedoopten, in Montford 326 op de 1036. In Maçonnais gaan de mannen niet eens bij begrafenissen naar de kerk. 20 procent van de kinderen blijven ongedoopt. In de vier kantons van Gard practiseren 1527 kath. op de 29.152.

In de parochie St. Sulpilce-les-Champs (Meuse) is nauwelijks een vierde van de kinderen gedoopt; in het daartoe behorende rectatoraat. dat drie gemeenten omvat, practiseert geen enkele man en slechts 28 vrouwen. In het kanton Ferrières (Loire) is meer dan een derde van de kinderen ongedoopt. In het departement Allier practiseren doorgaans maar 2 procent van de katholieken; met Palmzondag echter gaan allen naar de kerk. In het district Sancerre (Bourges) practiseren 12 procent van de mannen; in het district Issoudun nog geen 2 procent. In het bisdom Mans werden 93 van 7881 kinderen gedoopt.

EGYPTISCHE GENEESKUNDE.

De opgravingen in Egypte in de vorige eeuw en ook nu nog, hebben al heel wat bijzonderheden aan het licht gebracht omtrent het leven van de oude Egyptenaren en wij weten dan ook met zekerheid, dat dit volk reeds vele eeuwen vóór Christus een hoge trap van beschaving bereikt had.

In de eerste plaats wijzen daarop die geweldige Koningsgraven, de pyramiden, die nog steeds weer de verbazing en bewondering wekken van allen, die deze meesterwerken van architectuur van nabij mogen zien.

Doch veel is ons ook bekend uit de oude geschriften, de zgn. „papyri", die vaak uitvoerige gegevens bevatten omtrent de levenswijze van het Oude Volk. Zeer interessant zijn de papyri die betrekking hebben op de geneeskunde en de geneesmiddelen, die de Egyptenaren gebruikten.

De oudst bekende papyrus hieromtrent werd in 1889 te Kahun nabij de Pyramide van Illahun ontdekt, te midden van de ruines van een oude stad, die klaarblijkelijk eens door de bouwers van de pyramide bewoond werd. Deze papyrus, die zou dateren van c.a. 1850 jaar v. Chr. bevat enige geneeskundige voorschriften, voor welker samenstelling hoofdzakelijk kruiden, dadels, uien, bier, melk, olie en honing gebruikt werden.

De meest interessante is echter de Papyrus Ebers, die ca. 1500 jaar v. Chr. schijnt te zijn geschreven, doch recepten bevat, waarvan veel reeds veel eerder bekend moeten zijn geweest. Ongeveer zeven honderd stoffen worden hierin genoemd, terwijl uit de verdere inhoud blijkt, dat de Egyptenaren bij het bereiden van hun recepten zeer systematisch te werk gingen.

Sinds de tijd der Egyptenaren is het aantal geneesmiddelen nog geweldig toegenomen, doch het meeste opzien werd toch wel gebaard door het bekend worden van de geneeskrachtige werking van de kinabast omstreeks 1630, waardoor men de beschikking kreeg over een geneesmiddel, dat in staat was de malaria te genezen, de ziekten, waartegen men voor dien tijd machteloos had gestaan, ook in het Oude Egypte.

Toen men er in de vorige eeuw bovendien nog in slaagde de zuivere kinine uit de kinabast af te scheiden, was dit laatste weldra een onmisbaar geneesmiddel in de Tropen en in de sub-tropische landen.

De Kinine heeft zijn ereplaats nog steeds gehandhaafd hetgeen nog weer eens door de Malaria-Commissie van de Volkenbon dbevestigd werd in een uitvoerig rapport, waarin zij vermeldt, dat de aangewezen behandeling der malaria is een 5—7 daagse kininekuur met dagdoses van 1—1,2 gram, terwijl eventuele heraanvallen precies opdezelfde wijze worden behandeld. Als prophylaxe beveelt de Commissie een dagelijkse dosis van 400 mg. aan, te nemen gedurende het gehele maalria-seizoen.

M. Ned. No. 9.

EEN HELDER BETOOG OVER POLITIEK KATHOLICISME.

De gebeurtenissen in Oostenrijk hebben reeds herhaalde malen aanleiding gegeven, om ook in deze kolommen het vermeende „politiek katholicisme" te bespreken. Ter gelegenheid nu van het feestelijk herdenken van het 20-jarig bestaan der I.K.P. heeft de Apost. Vicaris van Batavia Z. H. Exc. Mgr. J. P. Willekens, in een rede deze veelomstreden kwestie behandeld, waarin hij duidelijk uiteenzette wat het verband is van de godsdienst met de politiek. Aan de N. I. Koerier, die de rede in extenso plaatste, ontlenen we nu het volgende:

Ik meen, aldus de Bisschop, goed te doen, in het licht te stellen wat godsdienst te maken heeft met politiek.

Heeft godsdienst te maken met politiek?

Ik zou de vraag bijna willen omkeren en zeggen: kan een waarlijk-godsdienstig mens wel geheel onverschillig staan tegenover de wijze waarop stad en land worden bestuurd?

Indien wij waarlijk godsdienstig zijn, en Christus' zedeleer hebben aanvaard, moeten wij dan niet verlangen, dat ook de Wetgeving en het bestuur er het hunne toe bijdragen, opdat die zedeleer algemeen worde geëerbiedigd?

Indien wij godsdienstig zijn, en weten, welke rechten Christus' Kerk de hare moet noemen op het gebied van eredienst, van onderwijs, van alzijdige zelfstandigheid, moeten wij dan niet, als hare zonen, medehelpen opdat die rechten in 's lands wetten worden erkend?

Inderdaad, het is niet mogelijk van de ene kant te aanvaarden en te belijden, dat de mens en dus ook onze evenmens, zijn volle geluk slechts vinden kan in de waarheid en de genade, die Christus heeft gebracht, — en van de andere kant niet mede te werken, opdat ook het staatsbeleid de waarheid van Christus haar machtige invloed late uitoefenen voor het maatschappelijk welzijn.

Op deze gronden dan moet de Katholieke Gemeenschap zich laten gelden op politiek terrein. Hoe zij dat zal doen, op welke wijze de Katholieke gemeenschap hare politieke activiteit zal organiseren, is een vraag die verschillend wordt beantwoord al naar de omstandigheden. De Engelse Katholieken hebben hunne tactiek, de Nederlandse weer een andere. Maar steeds zal zijn gelden: Hoe groter het aantal is der afzonderlijke katholieken, die deze plicht begrijpen en daarom zich aaneensluiten, hoe krachtiger zij ook zullen kunnen medewerken, om het heil, dat uit Christus is, langs wetgeving en bestuur aan de volkeren te doen toevloeien. En het is met dit feit, dat ieder voor zich afzonderlijk genomen te maken heeft. Niemand kan zichzelf dus geheel ontslaan van iedere politieke verplichting.

Even duidelijk is het dat godsdienst niet vereenzelvigd mag worden met politiek,noch ook de Kerk met de politieke partij.

„DUISTERE MIDDELEEUWEN".

Prof. Aalberse kwam te Genève in verweer tegen een zinsnede uit het rapport vanButler over „Barbaarse duisternis der Middeleeuwen". Een correspondent van „Het Volk" merkte naar aanleiding daarvan op:

Het toeval wilde, dat juist voordat professor Aalberse het woord kreeg, de Spaanse arbeidersgedelegeerde Vega het woord had gevoerd en dat ook hij de slotwoorden van Butler over de barbaarse en duistere Middeleeuwen had aangehaald. Spreker deed dit met bijzondere instemming, daarbij herinnerend aan de inquisitie en andere methoden van onderdrukking, die in de Middeleeuwen werden aangewend, en tegen welker terugkeer met moderne methoden van onderdrukking juist het Spaanse volk thans zulk een zware strijd voert.

In het weekblad „Herstel" wordt hierop geantwoord:

Het is wel toevallig, zo niet vrijmoedig, dat de vertegenwoordiger van een regering, die talrijke onrechtvaardigheden tegen de eigen katholieke onderdanen beging en wier geestverwanten in enkele maanden tijds duizenden katholieke priesters hebben vermoord, de mond vol neemt over de inquisitie.

Hij bedoelde natuurlijk de Spaanse inquisitie. Maar hij vergat te vertellen, hoe sterk deze instelling onder invloed van de regering stond, hoe zij voor politieke doeleinden werd misbruikt, hoe de Pausen meermalen tussenbeide kwamen, hoe zij tenslotte geheel in handen der vrijmetselaars geraakte en belasterd is door haar lateren secretaris Llorente, die zelf een vrijmetselaar was.

Wij zullen en kunnen de Spaanse inquisitie niet in haar geheel verdedigen, al moet men haar zien in de lijst van eigen tijd. Ook vast staat, dat zij in al de honderden jaren van haar bestaan niet zoveel slachtoffers van het leven beroofde als de huidige rode extremisten deden in enkele maanden.

En, ook al geeft men toe, dat de procesvorm van de Spaanse inquisitie verre van ideaal is geweest en dat zij haar doel niet heeft bereikt, dan wordt daardoor nog niet weggenomen het feit, dat de na-middeleeuwen van Spanje een bloeitijd hebben gebracht, die het land daarna nooit meer bereikt heeft. Dat Spanje in de zestiende eeuw de eerste wereldmacht was en zijn taal en beschaving over een groot deel van Amerika en zelfs in Azië verbreidde, is toch maar een feit, dat de legende van „Duistere Middeleeuwen" voor dat land in helder licht stelt. Ook de rode heer Vega heeft dat te Genève niet kunnen ontkennen.

ONZEKERHEID.

Boven de oude sociologie boeken staat een ander woord als sociologie, er staat b.v. „Studie over het arbeidersvraagstuk" of zo iets. Wat voor titel men daar ook leest, het is vooral het woord „Arbeidersvraagstuk", wat we haast altijd daar lezen.

Dat arbeidersvraagstuk was vooral een vraagstuk, omdat er voor de arbeiders een toestand van onzekerheid was, een toestand waarin ze zich moesten afvragen: Wat zal er met mij gebeuren als ik ziek word, als een ongeluk me overkomt. Eenmaal zal ik niet kunnen werken en zal ik dan genoeg hebben kunnen overleggen om een rustige oude dag te hebben.

„Die onzekerheid" schrijft Mgr. Aengenent in zijn sociologie boek: „Is het juist, wat de arbeider het meest drukt. Al geniet hij een voldoende loon om dagelijks van te leven, het is toch niet voldoende om onbezorgd te kunnen zijn voor dergelijke tijden."

Langzamerhand is die onzekerheid tot een zekerheid geworden, nu weten in de meest beschaafde landen de arbeiders zeker, dat als ze ziek, invalide of oud worden, er dan voor hen iets klaar ligt in de vorm van een premie van een verzekering of in wat voor andere vorm dan ook.

Men dient het niet te vergeten, die man die naar het kantoor loopt om een betrekking te vragen, die daar op het matje blijft staan, die man is een mens, hij komt daar staan omdat hij ook als mens de plicht heeft te zorgen, voor zijn levensonderhoud. Hij weet dat hij het recht heeft te trouwen en zo hij volwaardig arbeider is, dan ook een loon kan eisen, dat hij naar staat en stand een huisgezin kan onderhouden. Zijn loon wil zijn een tegemoetkoming om al zijn rechten en plichten als mens te vervullen.

Een mens nu kan vooruit zien, weet dat er andere tijden kunnen en zullen komen, tijden van invaliditeit, van ziekte, van ouderdom. U zelf die niet in loon betrekking bent, houdt daar toch ook rekening mee. Welnu, een arbeider dient daar ook over na te denken, dient te onthouden, dat hem dat ook kan overkomen. Hij zal dus iets van zijn loon trachten weg te leggen.

Een vraag komt er natuurlijk: Is het loon wel zo, dat er iets kan weg gelegd worden? En van zelf is de mens er toe gekomen, om deze onzekerheid te regelen door een verzekeringssysteem. Het loon wilde zijn een middel om in het leven te blijven, een middel om de moeilijkheden te overwinnen. Daarom ziet men die verzekering dan ook als een vorm van loon en komen de kosten er voor ook aan den werkgever.

Zo wordt dan die onzekerheid die de arbeiders toestand maakte tot een arbeidersvraagstuk opgelost naar de oude wet van rechtvaardigheid. Ook de nadere regeling dient naar recht en billijkheid te worden opgesteld.

Hier leven de arbeiders nog „onzeker", wat de ziekte betreft, die hen kan treffen. Maar men zeg niet lang meer. Laten we niet wachten.

Br.

SPOREN VAN PACIFISME.

Wellicht hebt u er een beetje van opgekeken, dat daar in die vorige Amigoe een uitvoerig program stond van een Internationaal Katholiek Vredescongres van 19 tot 22 Aug. te houden in Den Haag. Wellicht bent u langzamerhand ook gaan geloven dat het waar is. „Dat zie je zo na iedere oorlog van enige betekenis, dan is er een streven om de oorlog af te schaffen. Maar bij nader inzien, blijkt wel, dat het een soort ziekelijk verlangen is om het onvermijdelijke te ontgaan."

Neen, er zijn nog mensen, die menen dat pacifisme goed gepropageerd, iets uithaalt.

In de papieren van het gouvernement zagen we een ander spoor van Pacifisme.

Daar werd n.l. een onderlinge afspraak tussen verschillende staten om het geschiedenisonderricht te stellen in dienst van 't pacifisme, nader bekend gemaakt. Werkelijk, bij 't geschiedenisonderricht is het mogelijk de kinderen te brengen tot een wederzijds begrijpen. Er zijn door de geschiedenisles heel wat valse ideeën mee gegeven, en die dan wat lang blijven hangen, die de verhouding tussen sommige groepen van mensen er heus niet beter op gemaakt heeft. Als men dat nu ook eens in de pers deed.

Neem nu zo'n olie-conflict b.v. met Mexico. Dacht u, dat de hoofden van de mensen fris zouden blijven, indien de kranten nu eens dag in dag uit op een gewelddadig ingrijpen aanstuurden. De oorlog moet worden in de hoofden der mensen, als iets wat ver af ligt, een uiterste en verschrikkelijke maatregel, waarmee, en dan nog dubieus, het recht mee bevochten kan worden.

Men moet respect hebben voor hen, die nu ondanks de sterk veranderde geestesgesteltenis in Europa toch de moed hebben, een vredescongres te beleggen.

Br.

ZEDENMISDRIJF.

Als verdacht van het plegen van een zedenmisdrijf zijn door de Politie aangehouden, een 26-jarige tekenaar en een 25-jarige pijpfitter. Beiden zijn in bewaring gesteld.

PROCES-VERBAAL OPGEMAAKT.

Door de Politie is proces-verbaal opgemaakt tegen de 27-jarigen buschauffeur S. wegens het niet deponeren van goederen, door een passagier in zijn autobus achtergelaten, bij de Politie.

CURACAO.

LOUIS DE VRIES KOMT VOOR DE MIKROFOON.

Het is de Curom mogen gelukken hare leden heden avond 20 Juli om 8 uur een zeer bijzondere uitzending aan te bieden.

De grote Nederlandse auteur Louis de Vries, dien wij dank zij het initiatief van de Kunstkring op het ogenblik hier in ons midden mogen hebben, heeft zich bereid verklaard op deze avond enige Hollandse Gedichten voor te dragen.

Waar de reputatie van Louis de Vries [illegible] declamator wel even groot genoemd [illegible] worden als zijn reputatie als auteur [illegible] deze uitzending van zeer hoog ge[illegible] worden. Daarnaast heeft de [illegible] Vries door van dichters van [illegible]nde tijdperken en verschillende [illegible] gedichten in zijn voordracht op te nemen getracht niet alleen een indruk te geven van de veelzijdigheid van onze Nederlandse Dichtkunst, maar tevens getracht aan de verschillende bevolkingsgroepen „elk wat wils" te geven. Louis de Vries wel tenslotte door een belangrijk aantal sonnetten van Willem Kloos voor te dragen nog een extra hulde [illegible]gen aan dezen groten dichter, die [illegible] geleden overleden is.

[illegible] programma luidt:

[illegible]houd van proza — Lodewijk van Deyssel (K.J.L. Alberdinck Thijm) uit verzamelde werken. Over Litteratuur (fragment)

[illegible] van Willem Kloos
No. 7. Ik wijd aan U deez verzen
No. 5. Ik ben een God in het diepst van mijn gedachten
No. 19. Ik had zo gaarn dit boek in vreugd geschreven
No. 33. Mijn ogen branden
No. 35. De zee, de zee klotst voort in in eindeloze deining
No. 16. Wanneer ik dood ben
No. 30. Ik kan niet lachen

'n Somber [illegible]
Kinder[illegible]
Te wa[illegible] — Ademe van Scheltema
Se[illegible] Jisreel — François Pauwels
Kapitein Jan van Oordt — J. M. F. Werumeus Buning

Holland leeft weer — Bilderdijk (fragment uit Afscheid)
[illegible]pspraat — Chr. Huygens

[illegible] men ziet een veelzijdig program-[illegible]

[illegible]t zal in de West het werk van [illegible]dse meesters van de taal nog nooit door zo'n groot meester van het woord vertolkt zijn!

Luistert dus allen! De Curom wil zelfs gezien de buitengewone belangrijkheid van deze uitzending in dit geval een uitzondering maken en niet-leden toestaan [illegible]programma te volgen.......... in de hoop natuurlijk, dat zij zich per omgaande als lid opgeven.

AANRIJDING.

In de morgen van Zaterdag j.l. is op de De Ruyterkade alhier, de 38-jarige [illegible]vrouw F. [illegible] [illegible]en, waarbij zij [illegible] [illegible]p aan haar gezicht en een der be[illegible] [illegible]ij is per Ambulance naar het hos[illegible] [illegible]ervoerd. Naar de oorzaak van de aanrijding wordt door de Politie een onderzoek ingesteld.

BRAND.

[illegible] nacht van 11 op 12 Juni j.l. is een begin van brand ontstaan in perceel [illegible] No. 59, alhier. Door omstanders en personeel van de kleine brandspuit (pick up) werd het brandje [illegible]. Naar de oorzaak van de brand wordt een onderzoek ingesteld.

VOOR VIJFTIG JAREN.

[illegible] dagen heeft het altaar van Pie [illegible] zijn vijftigjarig bestaan gevierd. [illegible] Amigoe van 14 Juli 1888 noemde [illegible] weinig overdreven 'n „monument [illegible] Christelijke kunst, dat met de beste [illegible] kunstwerken op dat gebied kan [illegible]eren!!!!"

Het altaar was in het R.K. Jongens[illegible], toen nog op Santa Rosa, ver[illegible]digd. In alle geval was het toen voor [illegible] vijfjarige stichting zeker een knap [illegible] werk.

[illegible]raçao maakte in die dagen een geld[illegible] door. Volgens de Amigoe uit die dagen waren het een of twee personen, althans enkelen waarvan het afhing om naar willekeur de waarde van het geld te bepalen en die eerst de halve „sols" gingen verlagen, daarna de „giotien en diez placa blancoe" tot op de halve waarde brachten en toen de Louis Philipe en Napoleon III waardeloos verklaarden.

Men ziet hieruit wel wat op muntgebied Curaçao toen nog een chaos was.

NIET AL TE KRACHTIG REMMEN!

Maandag j.l. vond op de De Ruyterkade alhier een ongeval plaats, waarbij de 15-jarige M. door het krachtig remmen van zijn rijwiel viel en met zijn hoofd in aanraking kwam met een vrachtauto. Hierbij werd hij zodanig gewond, dat zijn opname in een hospitaal noodzakelijk werd geacht. De juiste toedracht van het gebeurde wordt door de Politie onderzocht.

Door de 58-jarige visser M. werd bij de Politie aangifte gedaan van diefstal van ƒ 25.—. In verband hiermede is door de Politie aangehouden de 16-jarige kustmatroos M., die bekende het feit te hebben gepleegd. Tegen hem is proces-verbaal opgemaakt.

PROCES-VERBAAL OPGEMAAKT.

De Politie heeft proces-verbaal opgemaakt tegen den 28-jarigen Portugees S., wegens overtreding van de Kooplieden-verordening.

Muziekuitvoering a.s. Zondag n.m. 7.30 uur Brion-plein Muziekkorps Santa Cecilia.

1. Wilhelmus
2. Viva Grana (p.R.) (F. Alonso)
3. Les Cloches de Corneville (R. Planquette)
4. Soirée d' Eteé (valse) (E. Waldteufel)
5. El Asalto (Danza) (J. M. Campos)

— PAUZE —

6. Cavalleria Rusticana (Intermezzo) (P. Mascagni)
7. Ouverture Tancredi (Ch. Sippel)
8. Dansmuziek (diverse).

[illegible] K.R.O. [illegible] Via P.C.J. Golflengte [illegible] m. 19.24 — 20.24 Curaçaotijd Zondag, 24 Juli 1938.

1. Wilhelmus — Opening
2. Gramofoonmuziek
3. „Wereld-Apostolaat"
4. Gramofoonmuziek
5. De Wereld in Vogelvlucht en Berichten Van en Voor de Missiepost door Paul de Waart
6. Eventuele Actuele Aetherflitsen en Vaderlandse Kroniek
7. Sluiting.

Koloniale uitzending van K.R.O. Via P.H.I. op Golflengte 25.57 M. 9 — 10 uur Curaçaotijd.

1. Gramofoonmuziek
2. De Film in Nederland door A. van Domburg
2. Landbouwkundige Missieactie door Ir. J. P. Planje
3. Gramofoonmuziek
4. [illegible] post door Paul de Waart
5. Sluiting.

OFFICIELE BEKENDMAKINGEN.

Aan den vuurtorenwachter op Bonaire W. Florence is vier weken vrijstelling van dienst verleend en alszodanig is tijdelijk benoemd W. A. Walter.

Aan den telegrambesteller op Curaçao B. Scharbaal is zes weken vrijstelling van dienst wegens ziekte verleend en als zodanig is tijdelijk aangesteld Nicolaas Verhey.

De Heer J. A. J. Ellis is aangewezen om zolang de notaris J. J. Beaujon verhinderd wordt zijne bediening uit te oefenen, diens ambt waar te nemen.

Aan den brievenbesteller op Curaçao S. J. Cratz is vier weken vrijstelling van dienst verleend.

Tot tijdelijk schrijver si benoemd Mej. Frieda Faulborn en werkzaam gesteld op het hulp-postkantoor op Aruba.

Aan den Directeur van de Lands Watervoorzieningsdienst R. J. Beaujon Jr. is tien dagen vrijstelling van dienst verleend.

Tot tijdelijk veldwachters zijn benoemd Bartolo Ernesto Maria en Arturo Eduardo Leito.

De Gouvernements-Secretaris
Gronemeyer

DIEFSTALLEN.

Bij de Politie werd door enige personen, verblijvende in een hotel hier ter stede, aangifte gedaan van diefstal van enige geldsbedragen. Als verdachte werd in deze gehoord en voor onderzoek in bewaring gesteld de 17-jarige dienstbode M.

Door den [illegible] werd bij de Politie aangifte gedaan van diefstal van een aantal kippen. Naar den dader wordt een onderzoek ingesteld.

De 20-jarige vrouwspersoon T. heeft bij de Politie aangifte gedaan van diefstal van een uurwerk. Een onderzoek wordt ingesteld.

Als verdacht van aanranding en van diefstal is door de Politie aangehouden en voor onderzoek in bewaring gesteld de 38-jarige los werkman R.

Door den 24-jarigen machinist v. M. werd bij de Politie aangifte gedaan van diefstal van een aan hem toebehorend geldsbedrag uit een koffer, staande op het terrein van de C.P.I.M. Naar den dader wordt een onderzoek ingesteld.

Twee alhier in transito verblijvende vrouwen hebben bij de Politie aangifte gedaan van diefstal van geld. Een onderzoek wordt ingesteld.

Door den 34-jarigen employe G. werd bij de Politie aangifte gedaan van diefstal van ƒ 125.—. In verband hiermede is door de Politie aangehouden en voor onderzoek in bewaring gesteld de 19-jarige dienstbode N.

EEN VECHTPARTIJ.

Bij een vechtpartij in de Punda werd de 33-jarige Chinees Y dusdanig verwond, dat zijn opname in een hospitaal noodzakelijk bleek. Naar den dader, een tot nog toe onbekende landgenoot, van hem, word een onderzoek in gesteld.

HET HOLLANDSE TONEEL.

Vondelherdenking.

In een Hollands toneel en Franse toneelstukken, al zijn ze dan ook in het Nederlands vertaald, zit zekere disharmonie. We zullen na afloop der tournée daarop nog wel eens nader terugkomen.

En zo sprak dan de Vondelavond ook [illegible] coustiek niet zo [illegible]

Roxy is voor toneelspelen schijnbaar niet te bespreken.

Een Vondelavond, waarbij niet zijn toneelstuken worden opgevoerd, maar zijn verzen worden gezegd, loopt gevaar van teleurstelling.

Toen Paul Valéry verzen vergeleek bij blanke cheques, dacht hij aan verzenzeggers. Het gedicht, zoals het komt van den maker, is de blanke cheque. Er kan veel in zitten en weinig, maar dat moet nog blijken. Dan komt op de chèque de handtekening, die het bedrag dekt en daarmee kan worden vergeleken de voordracht door den kunstenaar, die achter elk woord zijn eigen gloed brengt.

Wiltzangh voorgedragen door Coba Kelling, lag in de lijn van het verzenzeggen.

Met de fragmenten uit de grote stukken: Lucifer, Joseph in Dothan en in Egypte, Leeuwendalers, Adam in Ballingschap, Gysbreght van Aemstel — een rijke keus, zoals men ziet — ging het afwisselend. De reien dienden te worden gezegd, hetgeen soms met onwennigheid in gebaar enhouding ging.

Geheel anders was het met dramatische passages.

Vondel geeft nu eenmaal de dramatische gebeurtenissen niet op het toneel maar laat ze beschrijven door een zijner figuren.

Louis de Vries als de Bode in de Gijsbrecht, Jac Reule als Arend in de Gijsbrecht hadden zulke rollen, die zij weergaven in gedramatiseerd verhaal, waardoor de gebeurtenissen leefden voor den toeschouwer in hun volheid en geweldige spanning, waarbij verschillen over verzen-zeggen of dramatisatie volkomen op de achtergrond werden geplaatst. Hier werd getoverd met woorden!

Annie Follender als Vrouwe Badeloch, die het verhaal van Arend aanhoort, weerspiegelde in ieder gebaar en iedere gelaatsuitdrukking de gewekte emotie in stil-spel, dat tegen gesproken tekst opwoog en de diepte van mimiek op verrassende wijze in het licht stelde.

Gerard Hartkamp en Annie Follender beeldden de verleidings-scène uit Adam in ballingschap uit en maakten er een der glanspunten van het program van. De plastiek, die Hartkamp als Belial ontwikkelde ter aanvulling van de gesproken tekst, behoorde tot het diepste en beste van alles wat hij tot nog toe heeft gegeven. Hij gaf daarmede op zijn kunnen een kijk, dien wij op andere avonden nog niet hadden gekregen.

Ans Koppen en Willem de Vries dienen nog vermeld met gedramatiseerde fragmenten (uit verscheidene stukken voor wat de eerstgenoemde betreft) die de uitspraak van Valéry in haar juiste betekenis en haar volle omvang deden begrijpen.

Het effect, dat zowel bij de opening als aan het slot werd betracht, drukte een eigen stempel op de avond. De rei van Engelen uit Lucifer werd door Louis de Vries bij gesloten doek gezegd tot het koor van: Heilig, heilig. Daar week het doek langzaam open en keek het publiek tegen het gehele gezelschap aan, met den zegger op de voorgrond.

De eenvoudige, lange witte gewaden der dames; het deftige avond-costuum der heren bracht iets straks in de stijl, waardoor de concentratie werd vrijgelaten voor de Voordrachten zelf.

De Heer J. R. Quast, onderwijzer aan de Hendrikschool heeft beide gedeelten van de avond ingeleid, door een korte levensbeschrijving van Vondel en vóór het tweede gedeelte van Gijsbrecht van Amstel, alsmede van de inhoud der voor te dragen stukken.

Z. Exc. de Gouverneur met familie woonden de avond bij, alsmede Z. H. Excell. Mgr. P. I. Verriet met een 40 tal paters en fraters. De zaal was zeer goed bezet, zelfs beter als de vorige avonden.

Na afloop sprak de Heer Desertine een dankwoord.

SURINAME KLOPT TRINIDAD MET 2 — 1.

De wedstrijd Suriname — Trinidad in Trinidad gespeeld is door Suriname gewonnen met 2—1.

VOORLOPIGE LIJST VAN VERWACHTE TOERISTENSCHEPEN.

VEENDAM	4 Augustus 1938.
VOLENDAM	4 Augustus 1938.
VOLENDAM	1 September 1938.
ROTTERDAM	18 September 1938.
COLUMBUS	15 October 1938.
RELIANCE	21 December 1938.
NIEUW AMSTERAM	21 December 1938.
COLUMBUS	14 Januari 1939.
KUNGSHOLM	14 Januari 1939.
STATENDAM	15 Januari 1939.
ROTTERDAM	15 Januari 1939.
NIEUW AMSTERDAM	18 Januari 1939.
OSLOFJORD	25 Januari 1939.
MILWAUKEE	27 Januari 1939.
STATENDAM	29 Januari 1939.
KUNGSHOLM	4 Februari 1939.
ROTTERDAM	4 Februari 1939.
NEW-YORK	5 Februari 1939.
STATENDAM	12 Februari 1939.
ATLANTIS	12 Februari 1939.
GEORGIC	13 Februari 1939.
OSLOFJORD	14 Februari 1939.
KUNGSHOLM	25 Februari 1939.
NEW-YORK	26 Februari 1939.
ROTTERDAM	1 Maart 1939.
STATENDAM	5 Maart 1939.
GEORGIC	6 Maart 1939.
STATENDAM	27 Maart 1939.

BOEKBESPREKING.

WIJ, GLAZENIERS......

Joep Nicolas schrijft over zijn handwerk.

Toen eenmaal, in vroegere eeuwen, de [illegible] van het kerkgebouw [illegible] waarmede het volk het meest in aanraking kwam, kan men niet zeggen dat deze kunst op de dag van vandaag nog „populair" is. Wel worden in nagenoeg alle christelijke kerken gebrandschilderde vensters geplaatst, en is ook voor grote openbare of representatieve gebouwen deze wijze van versiering meer en meer in zwang gekomen, maar het volk heeft in de overvloed van beelden welke het leven van deze tijd iedere dag weer over de menigte uitstort; de goede smaak er voor de „zin" er in goeddeels verloren. Joep Nicolas, zonder twijfel een glazenier van Europese vermaardheid en de vaardigste onder de vakbroeders, schreef in de SCHIJNWERPER- reeks. (deel 18, uitgave Het Spectrum, Uitgevers te Utrecht) een boeiend en bont relaas over zijn kunst. Doceerend en betogend, beurtelings in de oppositie en in de verdediging, zijn zijn woorden vaak even raak en indringend als zijn lijnen. In een achttal hoofdstukken gaat hij de ontwikkelingsgang van het glazeniersvak na van af de oudste tijden tot heden, om in het laatste hoofdstuk: Gisteren, vandaag en morgen, getiteld, tot een inventarisatie en een profetie te geraken. De uitgave werd met 36 illustraties versierd en gestoken in een passend omslag met een zelfportret van den schrijver.

SPORT - RUBRIEK

Officiële Mededelingen van "De Curaçaose Voetbalbond".

WEDSTRIJD—UITSLAGEN.

Zondag, 17 Juli 1938.

Asiento 1 — R.C.C. 1	0—2.
Scherpenheuvel 1 — Feyenoord 1	Uitgesteld.
Hollandia 2 — S.U.B.T. 2	Niet doorgegaan, wegens niet opkomen van HOLLANDIA.

COMPETITIE-STAND

A-klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
Jong Holland	4	4	0	0	17	3	8	2.—
S.U.B.T.	3	3	0	0	5	0	6	2.—
Feyenoord	4	2	1	1	9	4	5	1.25
R.C.C.	5	2	2	1	9	3	6	1.20
Scherpenheuvel	5	1	2	2	3	6	4	0.80
Asiento	3	0	2	1	4	6	2	0.66
Hercules	3	0	2	1	0	4	2	0.66
Transvaal	5	0	3	2	5	10	3	0.60
Hollandia	4	0	0	4	2	18	0	0.—

Reserve A-Klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
Asiento 2	2	2	0	0	4	1	4	2.—
Jong Holland 2	3	2	1	0	13	2	5	1.66
Hercules	3	2	0	1	5	5	4	1.33
S.U.B.T. 2	4	1	3	0	5	4	4	1.25
Scherpenheuvel 2	3	1	1	1	6	5	3	1.—
R.C.C. 2	4	1	1	2	7	5	3	0.75
Feyenoord 2	4	1	0	3	9	16	2	0.50
Transvaal 2	2	0	0	2	2	6	0	0.—
Hollandia 2	1	0	0	1	0	5	0	0.—

B-Klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
Atletico	2	2	0	0	6	0	4	2.—
Jong Curaçao	4	3	1	0	7	2	7	1.75
D.C.C.	3	2	0	1	6	2	4	1.33
Arsenal	2	1	0	1	2	5	2	1.—
Hilversum	5	1	2	2	3	4	4	0.80
Sparta	2	0	1	1	2	4	1	0.50
Atlantico	3	0	1	2	1	4	1	0.33
Be Quick	3	0	1	2	0	6	1	0.33

Junior-Klasse	gesp.	gew.	gel.	verl.	doelpunten voor	tegen	punten	gem.
R.C.C.	2	2	0	0	6	3	4	2.—
Scherpenheuvel	2	2	0	0	4	2	4	2.—
S.U.B.T.	2	0	0	2	4	7	0	0.—
Jong Holland	1	0	0	1	1	2	0	0.—
Hercules	1	0	0	1	0	1	0	0.—

OORKONDE REGERINGSJUBILEUM.

Het staat voor ons vast, dat het publiek met belangstelling volgt, wat de pers over het a.s. Regeringsjubileum van H. M. de Koningin en alles wat daarmee in verband staat schrijft.

Tot de gebeurtenissen, waarvoor het publiek ongetwijfeld interesse zal hebben, mag zeker ook worden gerekend de unieke oorkonde, welke door Dijkstra te Zeist wordt uitgegeven om door Gemeentebesturen, Verenigingen en Schoolbesturen aan de jeugd te worden uitgereikt.

Uit officiële kringen mochten deze uitgevers reeds veel belangstelling ondervinden, hetgeen niet valt te verwonderen wanneer men weet, dat het ontwerp door den heer C. A. Lion Cachet aangegeven en door den Lithograaf J. Boogaard werd uitgevoerd in 6 kleuren offsetdruk, terwijl voor tekst werd gekozen een kernachtige uitspraak van H.M. de Koningin zelf, aangevuld met een gedicht door Geerten Gossaert.

Een toegezonden exemplaar gaf ons een indruk van de fraaie uitvoering. Ter oriëntering delen wij mede, dat de prijs van 100—1000 stuks 12½ cent p. ex. bedraagt. Grotere kwantiteiten 10 cent p. ex.

Het is een edele zelfzucht, die der liefde, die schreit, omdat zij zich niet helemaal geven kan, gelijk zij dat verlangt.

Aan beheersing van het lagere, is nog niemand gestorven, aan het zicht niet-beheersen liggen ontelbaren ziek en sterven.

WERELD IN VOGELVLUCHT.

Te Rome overleed in de ouderdom van 71 jaar Kardinaal Serafini.

NEDERLAND.

Overgenomen uit de Beurs en Nieuwsb.

Te Gilzerijen zijn tijdens een militaire oefening twee vliegtuigen in botsing gekomen. De beide uit Soesterberg afkomstige machines werden totaal vernield. Van de vier inzittenden werden drie op slag gedood, de vierde zeer ernstig gewond.

De namen der omgekomenen zijn: van Overbeeke, van Offeren en Manasse. De ernstig gewonde is de reserve sergeant vlieger Steur.

Het Prinselijk Paar is incognito naar Bad Doberan, de woonplaats van hertog Adolf van Mecklenburg, vertrokken. Het Prinselijk jacht, de Piet Hein zal ook derwaarts worden gevoerd.

Naar uit Londen wordt vernomen, staat het thans vrijwel vast dat de Olympische Spelen in 1940 in Helsingfors zullen worden gehouden.

De Karimata haalde diverse voorwerpen op. Men hoopt opnieuw op succes.

Naar de Maasbode meldt, zal de bekende prediker Pater Borromeus de Greeve zich eind Augustus naar Indië begeven.

Het beroep van de voormalige brigade te Oss tegen de intrekking der opsporingsbevoegdheid is door het ambtenarengerecht ongegrond verklaard. Het gerecht verklaarde de beroepen ontvankelijk, doch overwoog dat de minister van Justitie het recht heeft om de opsporingsbevoegdheid te ontnemen, het overwoog dat in bepaalde opzichten de betrokken brigadeleden kennelijk tekort zijn geschoten in het voor de opsporingsambtenaren vereiste inzicht en beleid (waarbij verschillende punten in de diverse zaken gedetailleerd worden genoemd): het overweegt dat in het onderzoek tegen de geestelijken men is uitgegaan van de bedenkelijke misvatting dat ten aanzien van geestelijken het opmaken van 'n rapport geoorloofd en gewenst zou zijn ten aanzien van gedragingen die niet van strafbare aard zijn, en in het onderzoek van een geestelijke heeft men de fout begaan dat aan den substituut officier van Justitie door den betrokken wachtmeester niet is medegedeeld, dat reeds in 1931 een dergelijk onderzoek is ingesteld zonder dat dit resultaat had gehad, en dat de verklaringen van de getuigen volkomen in strijd zijn met de destijds afgelegde verklaringen, het overweegt dat het gerecht (hoe verdienstelijk het werk van de brigade te Oss overigens ook geweest moge zijn) vermelde tekortkomingen van dien aard acht dat maatregelen ter verbetering, of ter voorkoming op hun plaats moesten worden geacht.

Nader wordt vernomen dat de verdediger van de voormalige brigade te Oss besloten heeft om tegen de uitspraak van het ambtenarengerecht in hoger beroep te gaan.

Bij de uitspraak waren slechts weinig belangstellenden aanwezig. Leden der brigade waren niet aanwezig.

Een Nederlandse Vennootschap legde — na verkregen goedkeuring van den president der rechtbank te Middelburg — beslag op een lading Mexicaanse benzine van 10.000 ton. Deze benzine bevindt zich in de onder Zweedse vlag varende tanker „W.R. Lundgren" en is afkomstig van de raffinaderij der Mexican Eagle, welke getroffen is door het onteigeningsbesluit. De lading werd ingenomen in opdracht van het verkoopkantoor der Mexicaanse regering te Middelburg. Het Alg. Handelsblad verneemt dat de inbeslagname plaats vond op verzoek van de Bataafse Import Mij. te Den Haag.

De vice president van de Fox Films deelde mede, dat hij op het ogenblik in onderhandeling is met de Nederlandse regering betreffende het vervaardigen van een film over de Nederlandse koloniën, welke film gedeeltelijk historisch zal zijn. Op dit laatste punt zal echter de hulp worden ingeroepen van een geschiedkundige.

Ongevallenregeling 1936
P.B. 1937 No. 54.

De werkgever, welke ingevolge artikel 5 der Ongevallenregeling 1936 (P.B. 1937 No. 54) een uitkeeringsplichtig bedrijf uitoefent en van de uitoefening daarvan, overeenkomstig het voorschrift in artikel 22 van voornoemde Verordening nog geen aangifte heeft gedaan, wordt verzocht dit alsnog voor één Augustus 1938 te doen ten kantore van den Directeur van het Departement van Accountantsdienst, Sociale- en Economische Zaken.

Niet of niet tijdig nakomen van bovengenoemd voorschrift kan gestraft worden conform artikel 31 van voornoemde Verordening.

De Directeur van het Departement
Accountantsdienst, Sociale-
en Economische Zaken,
3-3 L. F. JANSEN.

Aankomst en Vertrek der schepen gedurende de maand JULI 1938.

20	Ned.	Amazone	Prt. Cabello	Aruba—Maracaibo.
21	Duitsch.	Alemania	Maracaibo	Maracaibo.
21	Duitsch.	Cordillera	Prt. Cabello	Prt. Colombia.
21	Amk.	Tachira	Maracaibo	Maracaibo.
22	Ned.	Amor	Maracaibo	Prt. Cabello.
23	Duitsch.	Mimi Horn	Colombia	Prt. Cabello.
23	Fransch.	Wyoming	Cristobal.	Havre.

EEN AMERIKAANSE VERENIGING. Zoals men in Amerika alle mogelijke vreemde verenigingen heeft, vindt men er ook een voor heren, die in de vergaderingen zich uitsluitend bezig houden met breien. Wel een uitkomst voor de huisvrouw.

BEWAPENING. In Engeland is men bezig oud ijzer en staal te verzamelen om er geweren en kanonnen uit te gieten. Hier zien we een berg oud metaal, verzameld door de Great Western Railway Company.

Godsdienstige toestand van Curaçao.

In verband met zijn vooropgesteld plan zo spoedig mogelijk naar Curaçao terug te keren, had Pater Schabel bij zijn aankomst in Europa (dat wij niet later dan in het begin van het jaar 1700 moeten stellen) er natuurlijk weinig belang bij zich weer naar zijn vroegere provincie van Bohemen te begeven. Veel beter was het zich in Holland of naaste omgeving te vestigen, waar hij zijn terugkeer naar Curaçao beter kan voorbereiden en relaties kon aanknopen, die hem reeds nu en ook later van groot nut konden zijn.

Die relatie vond hij al terstond in den Heer Johannes B. van der **Meulen,** waarschijnlijk te Rotterdam, een gefortuneerd koopman en groot vriend en weldoener der Paters Jesuiten in Holland, en die ook familie- en handelsrelatie had in Curaçao. (1).

Deze van der Meulen werd ook de bijzondere beschermer van Pater Schabel, wien hij de allerbeste getuigschriften bezorgde voor Curaçaose vrienden en die ook zijn grote voorspreker werd bij den Generaal der Jesuiten in Rome.

Een andere steun vond hij ook bij de familie Moyart in Amersfoort, waarvan hij de bloedverwanten op Curaçao bezocht had. Een dezer behoorde hier tot de meest invloedrijke en vermogende katholieke kooplieden en was lid van het handelshuis **Schuurmans, Moyart en van Pruisen,** dat in 1713 tot het rijkste handelshuis van Curaçao was uitgegroeid. (2).

Allereerst echter moest hij zijn Generaal in Rome en de provinciaal in Rotterdam van zijn wedervaren op de hoogte stellen, en voor zijn plannen trachten te winnen. Hij schijnt daarbij de goedkeuring van zijn bovenvermelden catechismus in drie talen gevraagd te hebben, want de Generaal schrijft dato 10 Maart 1701 aan den Provinciaal Pater Libertus de Pape, dat hij die catechismus van Pater Schabel naar Madrid moet sturen aan Pater de Ripalda, procurator van de Indianen-Missie te Nieuw Grenada, die de revisoren moest aanwijzen om dit werk te onderzoeken. Zonder hun goedkeuring mocht die catechismus in geen geval gedrukt worden. Dit is het enige wat we over deze catechismus te weten komen, daarna horen we er volstrekt niets meer van, noch in de correspondentie van de Generale en provinciale oversten, noch in de aantekeningen van Pater Schabel zelf.

Het is wel waarschijnlijk, dat in 1702 toen P. Schabel Spanje en Portugal bezocht, hij er persoonlijk met Pater de Ripalda te Madrid over gesproken heeft, doch ondanks alle nasporingen is het nog niet mogen gelukken deze catechismus, hetzij gedrukt of als handschrift terug te vinden.

Dit is te meer te betreuren omdat de taal van de Indianen-stammen der Achaguas en Caquetias thans geheel is uitgestorven en er volgens de reeds genoemde Venezolaanse geleerden, Dr. Pedro M. Arcaya en Dr. Alfredo Jahn, die de kenners zijn van deze Indianen, er verder niets van deze taal, zelfs geen grammatica of woordenlijst is over gebleven. (3).

De brieven van P. Schabel uit deze tijd, dat hij in Europa verbleef, zijn verloren gegaan. We kunnen slechts enkele gegevens putten uit brieven, die zijn oversten aan hem gericht hebben of waarin over hem gesproken wordt.

Vooral op zijn Hollandse confraters en oversten schijnt hij een minder gunstige indruk gemaakt te hebben: een zeker wantrouwen schemert er steeds in hun brieven. De oorzaak hiervan ligt vooral hierin, dat P. Schabel bij verschillende personen geld had geleend om daarmee zijn reizen in Europa te bekostigen. Meer dan eens werd hem daarom ingescherpt zijn geldelijke aangelegenheden in orde te brengen en dat hij nooit of nimmer welke provincie of statie ook, voor zijn schulden mocht aansprakelijk stellen. Bovendien achtten de paters het risico al te groot en dus onverantwoordelijk, een der hunnen naar Curaçao te zenden, met het oog op de vijandige stemming tegen de katholieken en de Jesuiten vooral, bij de Hoogmogende Staten van Holland zou misschien hierdoor in groot W. I. Compagnie, waaronder Curaçao ressorteerde. Ook het eigen verblijf in Holand zou misschien hierdoor in groot gevaar gebracht worden.

Daarom was het veel verkieselijker dat Pater Schabel weer naar zijn oude missie in Nieuw-Grenada zou terug keren, te meer, omdat de zeer loffelijke getuigschriften van zijn Spaanse ordebroeders en oversten over zijn vroegere werkzaamheden in de missies, die bij den Generaal te Rome waren ingekomen, wel bewezen, hoe welkom hij daar zijn zou.

In Oct. 1701 had de Generaal reeds in deze geest beslist, dat Pater Schabel met een Hollandse pater als metgezel van uit een der Hollandse havens naar zijn Indianen-Missie in Nieuw-Grenada weer zou terug keren.

Doch vier maanden later bleek dit plan onuitvoerbaar en moest de Generaal den provinciaal reeds berichten, dat de Spaanse koning verboden had van uit Hollandse havens met Hollandse schepen naar de Spaanse kolonies in West-Indië te vertrekken. Vermoedelijk stond deze maatregel in verband met de Spaanse successieoorlog (1710—1719).

Daarom gelastte hij hem Pater Schabel aan te zeggen, zich reisvaardig te maken om naar Spanje te vertrekken en van uit Cadix met een Spaanse Pater als socius naar zijn Missie terug te keren.
De 22ste April werd datzelfde bevel nog eens herhaald en er aan toegevoegd, er wat haast mee te maken, om zo spoedig mogelijk (quantocius) te vertrekken.

Dit is de reis naar Spanje en Portugal geweest, waar P. Schabel in zijn latere reisbeschrijving op zinspeelt.

Zonder twijfel moet hij toen in Madrid ook met de procurator van de Missie Pater M. de Ripalda geconfereerd hebben, want aan diens zorgen was de regeling dezer reis bijzonder toevertrouwd. Van hem vernam hij bij aankomst in Spanje zelfs, dat de terugkeer naar de Missie inmiddels onmogelijk was geworden door een decreet van den Koning van Spanje, waarbij geen Jesuit van de Duitse provincies meer in de Missies van de Spaanse kolonies in West-Indië mocht worden toegelaten. Vermoedelijk waren ook deze maatregelen een gevolg van de Spaanse successieoorlog, waarbij Holland, Engeland, Frankrijk, Duitsland en Spanje betrokken waren.

In dato 5 Aug. 1703 berichtte de Generaal zulks aan den Provincialen overste in Holland, waardoor dus de kansen van P. Schabel weer een geheel andere wending namen.

Van Portugal maakt hij de reis naar Holland over zee en deze scheepsgelegenheid bracht hem naar Engeland, waar hij toen een bezoek bracht aan Londen (4).

Vermoedelijk keerde hij in de eerste dagen van Dec. 1703 of Jan. 1704 te Rotterdam terug, waarvan hij terstond zijn Generaal in Rome in kennis stelde en daar met nieuwe moed begon te ijveren voor zijn terugkeer naar Curaçao.

Doch de Generaal, zich al te wel bewust, welke gevaren aan die onderneming verbonden waren, bleef bij schrijven van 13 Maart 1704 ongevoelig en doof voor deze verlangens, niettegenstaande hij met dringende aanbevelingsbrieven van den Hr. van der Meulen zijn overste trachtte te vermurwen. Zijn enig antwoord was te zorgen zijn schuldeisers te voldoen en maar naar zijn vroegere provincie Bohemen terug te keren, waar hij nog zeer nuttig werk zou kunnen verrichten.

Ook in zijn brief van 5 April vatte de Generaal alles zo nuchter mogelijk op, liet zich niet door het enthousiasme en de mooie voorspiegelingen van Pater Schabel om de tuin leiden en antwoordde, dat hij wel alles zo gunstig en voordelig mogelijk zou kunen voorstellen, doch geen enkel zekere waarborg aangeven voor de goede afloop van deze riskante onderneming.

Ik kan uw vertrek naar Curaçao niet goedkeuren, tenzij bij niet-welslagen **geen geldelijk** of ander nadeel voor welke statie of provincie of voor de societeit ten gevolge zal hebben. Daarom kan ik u thans ook niet beloven, om deze nieuwe Missie aan de Belgisch-Vlaamse provincie te verbinden, zo lang alles nog op zulke losse schroeven staat. Om u nog een andere pater als socius mee te geven, zal ik den provinciaal schrijven, dit die niet zal weigeren, tenzij het onmogelijk is.

Hoe meer P. Schabel aanhoudt en de verlangde toestemming zoekt af te dwingen, des te ernstiger wordt het vermanen van den Generaal om hem van zijn voornemen af te brengen.

Op 19 April schrijft de Generaal hem; ik heb nu pas weer vernomen, dat ge op Curaçao niet wordt toegelaten, tenzij met een schriftelijke toestemming van de Staten. Doch deze aanvrage zou noodzakelijk tot gevolg hebben, dat we uit al onze staties die we nog hebben, zouden verjaagd worden. Daarom eis ik van U, dat **ge niets beproeft, in verband met deze reis daarheen, tenzij geen vrees voor gevaar voor ons behoeft te bestaan.**

Opnieuw werd men te Rome veel gunstiger jegens hem gestemd, toen men daar brieven van den Hr. van der Meulen uit Rotterdam en van anderen uit Portugal ontving, vol lof over Pater Schabel.

Het wantrouwen tegen den persoon van den Bohemer luwde daarmee geheel, ofschoon het tegen de nieuwe missie onverminderd aanhield en de provinciaal Pater I. de Bruyn i.d. 8 Juni uit Rome de opdracht ontving, aan P. Schabel opnieuw op het hart te drukken niets voor het vertrek in gereedheid te brengen, voor het positief vast stand, dat er geen vrees voor gevaren voor de Societeit behoefde te bestaan.

Welke waarborgen P. Sch. op dit punt aan zijn oversten heeft kunnen geven, blijkt nergens, doch hij zette zijn voorbereiding met kracht voort, en op 23 Mei schreef hij naar Rome, dat hij dien dag te Amsterdam op het punt stond de reis naar Curaçao te aanvaarden.

Misschien heeft hij het antwoord van den Generaal, dato 5 Juli, eerst later op Curaçao ontvangen, waarbij hem een allerlaatste maal op het hart gedrukt werd, meer aan het mogelijke gevaar en nadeel voor anderen te denken, dan aan het voordeel van slechts enkelen.

(1) We hebben geen enkel positief bewijs kunnen vinden, dat deze J. B. van der Meulen verwant was met de Curaçaose familie van der Meulen.

De stamvader van deze laatste familie Karel van der Meulen werd geboren 20 Oct. 1690 (te Amsterdam?) en overleed op Curaçao 18 Febr. 1740. Diens zoon Michiel van der Meulen werd geboren in 1723 (te Amsterdam?), was gehuwd met Elisabeth Taarling en overleed 9 Juli 1785 te Curaçao. Deze Curaçaose familie van der Meulen schijnt van af het begin protestant te zijn geweest.

(2) Zie Hamelberg Doc. p. 118 No. 87.

(3) Dr. Pedro Manuel Arcaya. Historia del Estado Falcon p. 31—186.
Dr. Alfr. Jahn. Los aborigenes del Occidente de Venezuela Caracas 1928.

(4) Pater Nieuwenhoff S.J. Studiën 29ste jg. dl. 68 p. 61 beweert dat P. Schabel in 1703 ook Rome bezocht en persoonlijk met den Generaal zijn belangen besproken heeft. Uit niets blijkt, waarop deze bewering steunt. Uit de correspondentie blijkt niets van dien aard eerder het tegendeel. Het staat vast dat P Sch. April 1702 op reis ging naar Spanje en einde 1703 of tegen 1704 vandaar via Portugal, Londen terug keerde. Was hij in Italië geweest, dan zou het uit de brieven van den Generaal gebleken hebben. Aldus Euwens.

VERDUISTERINGEN.

Door de vrouwspersoon, genaamd W. werd bij de Politie aangifte gedaan van verduistering van een aan haar toebehorend geldsbedrag. Een onderzoek wordt ingesteld.

Als verdacht van verduistering van huishoudelijke artikelen, ten nadele van de C.P.I.M. is door de Politie aangehouden de 29-jarige machinedrijver F. Na bekentenis en onder aanzegging van proces-verbaal is de man op vrije voeten gesteld.

HANDIGHEID.

Bij het verlaten van een café hier ter stede werd de manspersoon M. door een persoon beroofd van zijn portemonnaie met inhoud Naar den dader wordt een onderzoek ingesteld.

ALLEN WORDEN GEBED.